

D ů v o d y:

Správné jest, že zákon ze dne 31. března 1925, čís. 51 sb. z. a n. nevypočítává osob oprávněných způsobem vyčerpávajícím (taxativně), a správné jest, že jest jím chráněn každý, kdo používal posavad bytu, o jehož vyklizení jde, na základě nějakého právního důvodu. Dlužno tedy zkoumati, zda jest tomu tak u povinné strany. Tato sdílela společnou domácnost s vymáhajícím věřitelem jako jeho manželka, jsouc k tomu zavázána ustanovením §u 92 obč. zák. Používání sporného bytu v takovém případě jest nerozlučně spojeno s manželským spolužitím, na kterémž poměru nenastala změna ani prozatímným opatřením, jímž jí bylo povoleno oddělené bydliště, jelikož tím bylo toliko vysloveno, že prozatím nejsou manželé nuceni až do rozhodnutí sporu v nerozlučitém společenství manželském setrvati. Dohodou mezi manželi byla ponechána bývalé manželce část společného bytu manželem najatého a sestávajícího z kuchyně a pokoje se zvláštním vchodem k používání, čímž ostatně bylo jen dosaženo účele odděleného bydliště. Nutno nyní dále zkoumati, zda a jaký právní poměr mezi manželi touto dohodou povstal. Nemůže býti sporu o tom, že manžel, nynější vymáhající věřitel, nebyl zavázán, aby bývalé své manželce část do té doby společně používaného bytu popustil, učinil-li však tak — ať z ochoty, ať z jiné pohnutky — volně nakládal svým bytem a přepustil ho na určitou dobu (do pravoplatného rozhodnutí sporu o rozvod manželství) své manželce bezplatně do užívání a tak s ní ujednal smlouvu o půjčku dle §u 971 a násl. obč. zák., takže bývalá manželka jeho používala od té doby části bytu z právního důvodu podobného oněm právním důvodům, jež uvádí § 1 zákona čís. 51 sb. z. a n. Proto právem prohlásil rekursní soud, že požívá bývalá manželka, nyní povinná strana zákonné ochrany zákona a učinil opatření z ustanovení tohoto zákona plynoucí.

Čís. 5621.

Otázka, zda jednání (opomenutí) jest v příčinné souvislosti se škodlivou událostí jest (z pravidla) otázkou skutkovou. V případě §u 1311 obč. zák. lze však mluvit také o zvláštní příčinnosti právní, již dlužno lišiti od příčinnosti přirozené (skutkové). Sřícení automobilu do příkopu následkem náhlé nevolnosti řidiče. V tom, že řidič jel hadovitě po silnici vzhledem k ústnímu nařízení silničních orgánů, nelze spatřovati porušení předpisů silničního řádu.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1926, Rv II 829/25.)

Na státní autobusové lince ve Slezsku zřítíl se autobus do příkopu, při čemž byla celá řada osob poraněna. Žalobní nárok jednoho z poraněných na náhradu škody neuznal procesní soud prvé stolice důvodem po právu, odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvé stolice.

D ů v o d y:

Žalující strana opírala své tvrzení o šoférově zavinění o různé skutečnosti jako, že byl opilý, neb aspoň podnapilý, že kouřil při jízdě, ač je to zakázáno, že se bavil s cestujícími a nevěnoval pozornost jízdě, že měl vůz špatně obsazený, poněvadž cestující byli na předku vozu, a zadek vozu nebyl řádně obsazen, tyto okolnosti však nebyly zjištěny, z čehož soud prvě stolice odvodil, že nelze mluvit o šoférově vině, a že jde o nikým nezaviněnou náhodu, poněvadž se šoférovi udělalo z horka a benzinových výparů náhle tak nevolno, že ztratil vládu nad autem, kdežto odvolací soud usoudil, že šofér zavinil škodnou událost tím, že svémocně jednal proti předpisům o jízdě po silnici, poněvadž jel hadovitě, kdežto podle §u 24 zákona ze dne 1. ledna 1878, čís. 5 z. zák. pro Slezsko měl jeti po levé straně silnice, a že nezachováním těchto předpisů zavinil překocení auta, že, kdyby byl jel správně po levé straně silnice, nemohlo auto sjetí do pravého příkopu, poněvadž bylo by mu zbývalo dost času, aby auto zastavil, a dále že zavinil škodnou událost tím, že, poněvadž se nevolnost dostavovala znenáhla, mohl a musil auto zastavit, když nevolnost na něho šla. Aby mohla býti posouzena opodstatněnost podle čís. 4 §u 503 c. ř. s. uplatněného důvodu dovolacího, dlužno míti před očima, že odvolací soud usoudil, že šofér zavinil škodnou událost způsobem právě uvedeným a že proto, poněvadž podle §u 8 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. vlastník auta ručí za zavinění osob, jichž užívá při provozu, je žaloba důvodem svým po právu. Odvolací soud poukazuje ku předpisu §u 1311 obč. zák. V předpisu tom je vyslovena zásada, že pouhá náhoda škodí tomu, v jehož jmění neb osobě se udála, což znamená, že každý sám má nésti nebezpečnoství náhody. Prohlašuje-li zákon dále, že, kdo přivodí náhodu svým zaviněním, ručí za všechny újmy, které by jinak nebyly nastaly, nelze přehlížeti, že dosah každé normy právní jest nutně omezen jejím účelem, a proto možno ručení za náhodu vyžadovati jen tam, kde byla porušena norma, která chce předejít i takovým náhodám. Při tom nutno sice přihlížeti k celkovému účelu normy, i ku vedlejším účelům sebe vzdálenějším, avšak vyloučiti jest vše, co norma nemínila postihnouti vzhledem k svému účelu. V tomto smyslu lze mluvit o zvláštní příčinnosti právní, a lišiti jest ji od příčinnosti přirozené, t. j. bez vztahu k určité normě. Otázka, zda jednání neb opomenutí je ve příčinné souvislosti se škodlivou událostí, jest zpravidla ovšem otázkou skutkovou, ale lze v případě §u 1311 obč. zák. mluvit také o zvláštní příčinnosti právní a, dlužno-li ji odlišovati od příčinnosti přirozené, vystoupne jasně mez, kam až může po právní stránce sahati přezkum dovolací stolice, jemuž jinak nepodléhají skutková zjištění odvolacího soudu. Odvolací soud spatřoval zavinění šoférovo v prvě řadě v tom, že svémocně jednal proti předpisům o jízdě po silnici, když jezdil hadovitě, kdežto měl jeti po levé straně silnice (§ 24 zákona ze dne 1. ledna 1878 z. zák. č. 5 pro Slezsko) a při tom odvolací soud uvádí, že šofér nebyl oprávněn ujednávat s cestaři tento způsob jízdy, poněvadž podle §u 16 cit. zák. je dovoleno změnití onen způsob jízdy (jeti po levé straně silnice) je-

nom, když jsou na silnici kameny, nebo dřeva určená k tomu, by bylo zabráněno tvoření vyjetých kolejí. Dovolatelé právem se pozastavují nad tímto přísným výkladem silničního řádu. Předpis § 16 cit. zák. dán je v prvé řadě v zájmu řádného udržování silnic. Podnět k opatření, aby autobus jezdil hadovitě, totiž jako kdyby byly na silnici dřeva a kameny, nevycházel zřejmě od žalovaného eráru, nýbrž od silničních orgánů, jimž podle §u 4 cit. zák. propůjčena jest vlastnost vrchnostenských osob, jichž příkazů dlužno tedy při používání silnic dbáti. Byl-li takový příkaz, jak bylo zjištěno, šoferu dán ústně a nikoliv symbolicky (§ 16) položením kamenů a dřev, což by byl vzhledem ku těžkému autobusu poštovnímu ne-li zastaralý, jistě nebezpečný způsob vrchnostenského pokynu, pak nemůže býti spatřováno v hadovitém způsobu jízdy, silničními orgány ústně nařízeném, a šoferem zachovávaném své-
mocné porušení předpisů silničního řádu. K tomu přistupuje úvaha, že porušení právní normy, jaké má odvolací soud, arcí neprávem, na mysli, nebylo by v příčinnosti právní se škodlivou událostí, která se, jak bylo zjištěno, sběhla za takových okolností a z takové příčiny, totiž z náhlé nevolnosti šoferovy, že s tím předchozí hadovitá jízda šoferova nemá vůbec co činiti, což nejpádněji dokazuje okolnost, že podle zjištění šofer jel bezprostředně před úrazem uprostřed silnice a přece se, byv zachvácen náhlou nevolností, dostal do příkopu, lhostejno, zda do pravého či do levého. Pokud slušelo uvážiti, že normy, o které běží, mají sloužiti také ku bezpečnosti silničního provozu, musí býti zdůrazněno, že podle odvolacího zjištění tato další ochrana řečených norem v tomto případě vůbec nepřicházela v úvahu, poněvadž nebylo ani tvrzeno, tím méně dokázáno, že by v rozhodující dobu a na místě úrazu byla vůbec nějaká frekvence, tedy ani po této stránce nelze mluvíti o zvláštní příčinnosti právní. Dovolací soud vzhledem k tomu, co právě bylo pověděno, nemůže schváliti ani další závěr odvolací stolice, že, kdyby šofer byl jel po levé straně silnice, nemohlo mu auto sjeti do pravého příkopu, poněvadž by mu bylo zbývalo dost času, by auto zastavil. Tu ovšem odvolací soud buduje na svém, protispisovostí stíženém, zjištění, že se nevolnost, která byla příčinou škodlivé události, dostavovala u šoféra znenáhla, a že mohl a musil auto zastaviti, když na něj nevolnost šla, z čehož v dalším odvozuje, že, kdyby byl jel po levé straně silnice, nebylo by mu auto sjelo na pravo do příkopu, nýbrž bylo by se dříve zastavilo, než by bylo dojelo ku pravému kraji silnice. Tím se ocitá odvolací soud v rozporu se svým vlastním zjištěním, ovšem vadným, poněvadž protispisovým, neboť i kdyby se nevolnost dostavovala u šoféra poznenáhla, neznamenalo by to, že by byl býval s to přece jenom auto zastaviti, nežli sjelo do pravého příkopu, když přece musí býti uváženo, že už pouhé vybočení autobusu z původního silničního směru bylo následkem šoferovy nevolnosti, která mu vzala vládu nad řízením vozidla.

Čís. 5622.

Procesní úkon vedlejšího intervenienta není v rozporu s procesním úkonem hlavní strany (§ 18 c. ř. s.), zůstala-li tato v dotyčném směru nečinnou.